Πάσχα ἱερὸν ἡμῖν σήμερον ἀναδέδεικται· Πάσχα καινόν, ἅγιον. Πάσχα Μυστικόν. Πάσχα πανσεβάσμιον. Πάσχα Χριστὸς ὁ λυτρωτής. Πάσχα ἄμωμον. Πάσχα μέγα. Πάσχα τῶν πιστῶν.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Πλούσιοι καὶ πένητες μετ' ἀλλήλων χορεύσατε· ἐγκρατεῖς καὶ ῥάθυμοι τὴν ἡμέραν τιμήσατε. Νηστεύσαντες καὶ μὴ νηστεύσαντες εὐφράνθητε σήμερον. Ἡ τράπεζα γέμει, τρυφήσατε πάντες. ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΤΟ ΧΑΡΜΟΣΥΝΟΝ ΓΕΓΟΝΟΣ

ΗΓΕΡΘΗ ΟΝΤΩΣ

Τοῦ συνεργάτου μας κ. **Κ. ΚΟΥΡΚΟΥΛΑ**

«Οὐκ ἔστιν ὧδε ἀλλ' ἠγέρθη»

Δὲν εἶναι ἀπαραίτητη τῆς Ἀπολογητικῆς ἡ ἐπιχειρηματολογία, γιὰ ν' ἀποδειχθῇ τὸ γεγονὸς τῆς Ἀναστάσεως. Τὸ διακηρύσσει μὲ ἄφθαστη πειστικότητα ἡ σύγχρονη πεῖρα καὶ ζωή. Οἱ νοσοί, ποὺ γεμίζουν σήμερα ἀσφυκτικὰ ἀπὸ τοὺς λάτρεις τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ. Οἱ καμπάνες, ποὺ διαλαλοῦν τὸ χαρμόσυνο μήνυμα, ὅτι ὁ Χριστὸς ἀνέστη. Ἡ κτίσι, ποὺ μὲ τὴν ἀναστάσιμη φορεσιά της ἐπικυρώνει, ὅτι ἀληθῶς ἀνέστη ὁ Κύριος, ὅλα προσφέρουν ἀπτὰ τὰ πειστήρια τῆς Ἀναστάσεως.

Θὰ πρέπει νὰ εἶναι παράφρονες ἢ ἐκεῖνοι ποὺ θ' ἀρνηθοῦν τὸ γεγονὸς τῆς Ἀναστάσεως ἢ οἱ ἄνθρωποι, εἴκοσι τώρα αἰώνων, ποὺ μὲ τόση ἐμμονὴ πιστεύουν στὴν ἐκ τάφου ἔγερσιν τοῦ Κυρίου. Ἀλλὰ τέτοια ὁμαδικὴ καὶ αἰωνόβια παραφροσύνη ἢ πλάνη δὲν ἔχει νὰ παρουσιάσῃ ἡ Ἱστορία.

Μπορεῖ νὰ πλανηθῇ, ἔλεγε πολὺ σοφὰ ὁ Λίνκολν, λίγος κόσμος γιὰ πολὺν καιρό. Μπορεῖ ἐπίσης νὰ ἀπατηθῇ ὅλος ὁ κόσμος, γιὰ λίγο καιρό. Τὸ νὰ ἀπατᾶται ὅμως ὅλος ὁ κόσμος γιὰ ὅλο τὸν καιρὸ αὐτό, εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατο.

Πῶς εἶναι λοιπὸν δυνατὸ νὰ ζοῦν στὴν πλάνη τόσοι ἄνθρωποι ἐπὶ τόσους αἰῶνες, ποὺ βλέπουν καὶ ψηλαφοῦν τὸν Ἰησοῦν, «ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτόν;»

***

Εἶναι πράγματι πολλὰ τὰ τεκμήρια, ποὺ ἀποδεικνύουν τρανῶς τὴν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. Ὄχι μονάχα ἐκεῖνα, ποὺ ἀπευθύνονται στὴ λογική, ἀλλὰ καὶ τὰ τόσα ἄλλα, ποὺ συνέχουν τὴν καρδιὰ τοῦ πιστοῦ; «Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς;»

Οἱ λόγοι αὐτοὶ τῶν πορευομένων εἰς Ἐμμαοὺς ἐπαναλαμβάνονται αἰῶνες τώρα ἀπὸ τόσους καὶ τόσους, ποὺ συναντοῦν στὸ δρόμο τους τὸν ἀναστάντα Χριστόν. Καὶ δὲν εἶναι ἕνα τυχαῖο καὶ παροδικὸ αἴσθημα ἡ συνάντησι αὐτή. Εἶναι πεῖρα ἰσόβια ἑνὸς πλήθους ἀνθρώπων ποὺ μποροῦν νὰ διαβεβαιώσουν μὲ κατηγορηματικότητα, ὅτι «ἑωράκαμεν τὸν Κύριον».

Ναί! Τὸν εἶδαν. Σὲ στιγμὲς θλίψεως ἢ χαρᾶς.

Ἀνεωγμένων ἢ κεκλεισμένων τῶν θυρῶν τῆς καρδιᾶς τους.

Σὲ ὥρες ἀμφιβολίας, «ἐὰν μὴ ἴδω οὐ μὴ πιστεύσω» ἢ κατανύξεως, «ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου».

Στὰ πρῶτα βήματα ἢ στὰ στερνὰ τῆς ζωῆς τους.

Στὸν πένθιμο κῆπο τῆς ἀγωνίας τους «δοκοῦντες ὅτι ὁ κηπουρός ἐστιν» σὰν τὴ Μαρία ἢ παρὰ τὸν ὀρθρινὸν αἰγιαλόν, «δοκοῦντες ὅτι πνεῦμα θεωροῦν» σὰν τοὺς Μαθητάς.

Στὸ ὑπερῶον τῆς ἀπογνώσεως, ὅπου «ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν αὐτοῖς εἰρήνη ὑμῖν» ἢ στὸ Ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς».

Ἄλλοι τὸν βλέπουν, χωρὶς νὰ προλάβουν νὰ τὸν περιπτυχθοῦν «Μή μου ἅπτου—ἀκοῦν—οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν Πατέρα μου». Ἄλλοι ὅμως καλοῦνται, ὄχι μόνον νὰ τὸν δοῦν, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν ψηλαφήσουν: «Φέρε τὸν δάκτυλόν σου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλε τὴν χεῖρα σου εἰς τὴν πλευράν μου καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός».

Ἄλλοι συντρώγουν μαζύ Του, «ἰχθύος ὀπτοῦ μέρους καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου». Καὶ ἄλλοι τὸν αἰσθάνονται «δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπτανόμενον αὐτοῖς καὶ λέγοντα τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ».

***

Μόνον ὅσοι δὲν θελήσουν, δὲν θὰ μπορέσουν νὰ δοῦν τὸν ἀναστάντα Χριστόν. Οἱ «ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν», τῶν ὁποίων «οἱ ὀφθαλμοὶ κρατοῦνται τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν».

Ἀπεναντίας, ὅσοι πιστοί, θὰ προσέρχωνται, μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων λαμπαδηφόροι, γιὰ νὰ διακηρύξουν ὅτι «ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως!» «Καὶ ὤφθη Κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα, ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ὧν οἱ πλείους μένουσι ἕως ἄρτι, τινές δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν· ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν, ἔσχατον δὲ πάντων, ὤφθη κἀμοί». Εὐτυχεῖς ὅσοι θὰ μπορέσουν νὰ ἐπαναλάβουν τὸ χαρμόσυνο λόγο τοῦ Παύλου: «Ὤφθη κἀμοί!»

Κ.

ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΣΧΑ

ΥΠΟ ΤΟΥ κ. ΚΛΕΩΝΟΣ ΠΑΡΑΣΧΟΥ

Δὲ γιορτάζουμε ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες μόνο τὸ Πάσχα. Τὸ γιορτάζει ὁλόκληρος ὁ χριστιανικὸς κόσμος. Δὲν ὑπάρχει χριστιανὸς σὲ ὅλη τὴ γῆ ποὺ νὰ μὴν αἰσθάνεται τὴ μεγαλωσύνη τῆς σημερινῆς μέρας. Εἶναι ἡ ἡμέρα ποὺ ξαναγύρισε στὴν αἰώνια κατοικία του, ποὺ ξανάγινε πνεῦμα καὶ ἀθάνατη ζωή. Ἐκεῖνος ποὺ ντύθηκε τὸ ἀνθρώπινο περίβλημα, ποὺ ἔγινε ἄνθρωπος ὅμοιος μὲ μᾶς γιὰ νὰ μᾶς δείξει μὲ τὸ θεῖκό λόγο του καὶ μὲ τὸ ὁλόλαμπρο φέγγος τῆς προστασίας του, τὸ δρόμο τῆς σωτηρίας.

Αὐτὴ ὡστόσο ἡ μεγάλη σημερινὴ γιορτή, αὐτὴ ἡ μέρα ποὺ μόνο μιὰ ἄλλη, ἐκείνη ὁποὺ πρωτάνοιξε τὰ ἄχραντα μάτια του στὸ γήϊνο φῶς ὁ Χριστός, ἔχει τὴ γλύκα της καὶ τὴ λαμπρότητά της, σὰ νὰ παίρνει ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα, μιὰ ἰδιαίτερη γεύση. Ὑπάρχει ἕνα Πάσχα ὅλων τῶν Χριστιανῶν, ὑπάρχει ὅμως καὶ ἕνα Ἑλληνικὸ Πάσχα.

Λαμπρὴ τὸ βάφτισε ὁ λαός, καὶ Λαμπρὴ τὸ ξέρει καὶ τὸ λέει, καὶ ἀλήθεια δὲ θὰ μποροῦσε νὰ βρεθῇ ὄνομα πιὸ ταιριαχτὸ γιὰ τὸ Πάσχα.

Λαμπρή. Μέρα φωτεινή, μέρα χαρούμενη, μέρα ποὺ μαζὶ μὲ τὸ Θεάνθρωπο σὰν ὅλα νὰ ἀνασταίνωνται στὸν ἄνθρωπο καὶ στὴν πλάση. Μὲ τὸ Πάσχα ἔχει συνδεθῆ καὶ τὸ πιὸ σπουδαῖο περιστατικὸ τῆς νεώτερης ἱστορίας μας, ἡ ἐπανάσταση τοῦ Εἰκοσιένα. Παραμονὲς τοῦ Πάσχα σήκωσε τὴ σημαία τοῦ μεγάλου Ἀγώνα γιὰ λευτεριὰ ἢ γιὰ θάνατο, ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός. Εἶναι ἕνας δεσμὸς τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Θρησκείας, σὰν τὸν ἀσύντριφτο δεσμὸ ποὺ ὑπῆρχε σὲ ὅλα τὰ χρόνια τῆς σκλαβιᾶς, καὶ ποὺ τὴν κάνει πιὸ δικιά μας, τὴν φέρνει πιὸ κοντά μας τὴν πάμφωτη καὶ πασίχαρη σημερινὴ μέρα.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἄνοιξη ἡ ἑλληνική, ἡ τόσο σύντομη καὶ ἡ τόσο γλυκειά, ποὺ σὰ νὰ βρίσκεται στὴν καρδιά της τὸ Πάσχα, ποὺ σὰ νὰ τὸ φέρνει αὐτή, γιὰ νὰ γίνῃ κέντρο της καὶ κορυφωμά της ἡ μεγάλη χριστιανικὴ μέρα, ἡ ἄνοιξη ἡ ἑλληνικὴ σὰ νὰ σφραγίζει καὶ αὐτὴ μὲ τὴν ἄνθινή της σφραγῖδα τὸ Πάσχα.

Καὶ πῶς νὰ μὴ θυμηθοῦμε ἔπειτα γιὰ νὰ νιώσουμε σὰν πιὸ δικό μας, σὰν μιὰ γιορτὴ πιὸ ἑλληνικὴ τὸ Πάσχα, ὅτι στὴ γλῶσσα μας γράφτηκε ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ.

Ὅτι ἑλληνικὰ κήρυξαν τὸ καινούριο μήνυμα, τὴν καινὴ ἐντολή, ἐκεῖνοι ποὺ τὸ εἶχαν ἀκούσει ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ χείλη τοῦ Θεανθρώπου, καὶ ἔκαναν νὰ σκιρτήσουν καὶ ν' ἀναγαλλιάσουν μὲ τὸ πιὸ δριμὺ σκίρτημα τῆς ἐλπίδας καὶ τῆς προσδοκίας καὶ νὰ πλημμυρίσουν μὲ τὸ πιὸ ἀστραυτερὸ φῶς τῆς βεβαιότητας οἱ ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων; Ἑλληνικὰ κάνουν τὸ κήρυγμά τους οἱ Ἀπόστολοι, γιατὶ σὲ ὅλες τὶς ἀκρογιαλιὲς τῆς Νότιας καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου καὶ στὴν Μικρὰ Ἀσία, ὄχι μονάχα τὴν παραθαλάσσια, ἀλλὰ καὶ τὴν πιὸ ἐσωτερική, τὰ ἑλληνικὰ εἶναι στὰ χρόνια τοῦ Ἰησοῦ ἡ γλῶσσα τῶν μορφωμένων, στὴ ζωὴ τὴν καθημερινή, στὴ σκέψη, στὰ ἤθη, ἡ ἑλληνικὴ παιδεία δίνει τὸν τόνο, αὐτὴ τὰ κυβερνᾶ.

Ὅλο τὸ χριστιανισμό, φυσικὰ καὶ τὸ Πάσχα, τὰ νιώθουμε σὰν ποτισμένα μὲ μιὰ οὐσία ἑλληνική, ὅταν ἀναλογιστοῦμε ὅτι Ἕλληνες φιλόσοφοι, ὁ Πλάτων καὶ οἱ νεοπλατωνικοί, προετοίματαν καὶ βοήθησαν τοὺς λαούς, καὶ ἀκόμη περισσότερο βέβαια τοὺς Ἕλληνες, γιὰ νὰ δεχθοῦν τὸ χριστιανισμό.

Ἡ προετοιμασία μάλιστα σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τοὺς Ἕλληνας, γίνεται καὶ ἀπὸ πολὺ παληότερα, γίνεται μὲ τὶς ἑλληνικὲς θρησκευτικὲς διδασκαλίες, προπάντων μὲ τὸν Ὀρφισμό, ὅπου, ἄν πιστέψουμε τοὺς μελετητές του, συναντοῦμε δύο βασικὲς χριστιανικὲς πίστεις: τὴν πτώση καὶ τὴν ἐξαγορά, Χωρὶς τὴν πτώση, τὴν προπατορικὴ ἁμαρτία, δὲν ἐννοεῖται καὶ ἐξαγορά, ἡ ἀνανθρώπηση τοῦ Ἰησοῦ φαίνεται κάτι ἀκατανόητο, καταλύεται ὅμως καὶ ὅλη ἡ ἔννοια τοῦ χριστιανισμοῦ, ποὺ χωρίζει τόσο καθαρὰ ὕλη καὶ πνεῦμα. Οἱ μυημένοι στὸν Ὀρφισμὸ ἐπίστευαν στὴν πτώση καὶ στὴν ἐξαγορά, ὅπως πιστεύουμε κι' ἐμεῖς οἱ χριστιανοί.

Ἀλλὰ καὶ μακρύτερα ἀκόμα ἄν πᾶμε, πέρα ἀπὸ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους, στὴ μυθολογία, ὅπου μὲ τρόπο ποιητικὸ καὶ συμβολικό, ἐκφράζονται οἱ βαθύτερες δοξασίες τῶν λαῶν, θὰ βροῦμε στοὺς Ἕλληνες προμηνύματα τοῦ χριστιανισμοῦ.

Ὁ ὑπέροχος μῦθος τοῦ Προμηθέα, ποὺ πάσχει κ' ἐκεῖνος —καρφώνεται στὸν Καύκασο— ὅπως καὶ ὁ Ἰησοῦς, γιὰ τὸ καλὸ ποὺ ἔκανε στοὺς ἀνθρώπους, τί ἄλλο εἶναι παρὰ θυσία καὶ ἀγάπη, μιὰ πρώτη μακρυνώτατη μορφὴ τοῦ «πάσχειν» τοῦ Ἰησοῦ; Μόνο ποὺ ὁ Προμηθέας εἶναι ἕνας θεός ποὺ τὸν τιμωροῦν θεοί, γιατὶ θέλησε νὰ ρίξει τὴν παληὰ τάξη τῶν πραγμάτων ποὺ ἐκεῖνοι εἶχαν ἐγκαθιδρύσει, ἐνῷ ὁ Ἰησοῦς, θέλημα Θεοῦ καὶ πατέρα του ἐκτελώντας, ἐνανθρωπίζεται καὶ οἱ ἄνθρωποι ποὺ γιὰ τὴ σωτηρία τους ἀγωνίζεται, τὸν σταυρώνουν. Καὶ τοῦτο ἀκριβῶς, τὸ ὅτι δηλαδὴ τέκνα ἀγαπητά, οἱ ἄνθρωποι, θανατώνουν τὸν Ἰησοῦ καὶ ὄχι ἀντίμαχοι, δίνει στὸ δρᾶμα τοῦ Θεανθρώπου ἕνα ὑψηλότατο στοιχεῖο τραγικὸ ποὺ λείπει ἀπὸ τὸ δρᾶμα τοῦ Προμηθέα.

Μποροῦμε, λοιπόν, ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες νὰ αἰσθανόμαστε πιὸ δικό μας παρ' ὅσο οἱ ἄλλοι λαοὶ το χριστιανισμὸ καὶ νὰ μιλοῦμε γιὰ ἕνα Ἑλληνικὸ Πάσχα. Οἱ ἐθνικές μας δοκιμασίες, ποὺ τὶς συναντοῦμε σὲ κάθε περίοδο τῆς ζωῆς μας καὶ ποὺ ἡ πιὸ ὀδυνηρὴ καὶ μακρύτερη, ἐκείνη ποὺ βάσταξε τετρακόσια

ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν 4ην σελίδα

ΕΠΙΣΤΕΓΑΣΜΑ ΤΗΣ ΘΥΣΙΑΣ

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

Τοῦ κ. **ΧΡΗΣΤΟΥ Γ. ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΥ**

[Δημάρχου, πρώην ὑπουργοῦ]

Ἐφαίνετο, ὅτι ὅλα εἶχον χαθῆ. Ἡ πίστις εἶχεν ἐξαφανισθῆ. Οἱ μαθηταὶ εἶχον διασκορπισθῆ. Ἀκόμη καὶ οἱ περισσότερον ἀφωσιωμένοι. Ἀκόμη καὶ οἱ πλησιέστεροι. Εἰς τὰς ψυχὰς εἶχεν ἁπλωθῆ κάποιο κενόν. Τὸ κενὸν αὐτό. ποὺ παραλύει, ποὺ ἐκμηδενίζει, ποὺ ἐξουθενώνει. Ἕνα εἶδος ἀπωλείας τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ αἰσθήματος. Ἀπωλείας, ποὺ φέρει εἰς τὴν ἀπόγνωσιν, εἰς τὴν δίνην τῆς ἀπελπισίας, εἰς τὸν μηδενισμὸν τῆς σκέψεως. Καὶ αἰφνιδίως ἡ μεταβολή. Τὸ κοσμογονικὸν γεγονὸς τῆς Ἀναστάσεως, ποὺ μετεδόθη μὲ τὴν φωνὴν τοῦ Ἀγγέλου, τῆς ὁποίας πιστὴ ἠχὼ ὑπῆρξαν αἱ πισταὶ γυναῖκες. Ὁ Κύριος δὲν ἦτο πλέον ἐκεῖ, εἰς τὸ μνημεῖον. Εἶχεν ἀναστηθῆ. Ἀκριβῶς ἔτσι δὲν εἶχε προκαταβολικῶς εἰδοποιήσει, ὅτι θὰ συνέβαινε; Τὴν συνέχισιν τῆς ζωῆς ἐπὶ πεδίου αἰωνιότητος δὲν εἶχε κηρύξει; Τὴν παντοδυναμίαν τῆς ἀρετῆς δὲν εἶχεν ἐπαγγελθῆ;

Αὐτὴν τὴν παντοδυναμίαν καὶ σήμερον φρενιτιώδης ἡ χαρὰ τῆς καμπάνας ἐπιβεβαιοῖ. Καὶ ἔχει τὸ μήνυμά της τὴν ἔννοιαν τοῦ μεγάλου θριάμβου τῆς πίστεως, ἐπάνω ἀπὸ τὰ ἐφήμερα καὶ τὰ ἐμπόδια, τὰ ὁποῖα αὐτὰ ὀρθώνουν. Ἄλλωστε, ἐδῶ ἔγκειται καὶ τὸ βαθύτερον νόημα τοῦ κορυφαίου γεγονότος.

Ἀπὸ τὴν ζωὴν περνοῦν πραγματοποιήσεις ἐκπληκτικαί. Κατὰ περιόδους ἡ στάθμη τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως φθάνει εἰς κορυφώσεις. Καὶ ἰδιαιτέρως, εἰς τοὺς καιρούς μας, κατὰ τοὺς ὁποίους τὸ ὄνειρον γίνεται πρᾶξις καὶ αὐτὴ πάλιν μὲ τὴν σειράν της, μεταβάλλεται εἰς προωθητῆρα διὰ νέα ἐκπληκτικὰ ἐπιτεύγματα. Ὁ νοῦς παραβιάζει τρομακτικὰ μυστικὰ τῆς δημιουργίας, ὑπερβαίνει τὰ σύνορα τῆς φαντασίας καὶ τὰ πλέον προχωρημένα, κρούει. καθὼς λέγουν, τὰς πύλας τοῦ Σύμπαντος. Εἶναι ἤδη ἕτοιμοι οἱ ἀστροναῦται, διὰ τὸ ταξίδι τοῦ ἐν πραγματώσει μύθου. Αἱ γνώσεις ἔχουν σωρευθῆ καὶ πολλαπλασιάζονται καθημερινῶς μὲ καλπάζοντα ρυθμόν. Νέα μεγέθη πνευματικῶν ἀξιῶν, νέαι πεποιθήσεις ἐπιστημονικαί, νέα ἐπιτεύγματα δημιουργοῦν κάποιον κόσμον, ὁ ὁποῖος πρὸ ὀλίγων μόλις ἐτῶν, θὰ ἐφαίνετο ἀπρόσιτος, λογιὰ ἀνεπίτευκτος. Καὶ ὅμως ἔγινεν ἄραγε ὁ ἄνθρωπος εὐτυχέστερος; Τὸ ἐρώτημα ἀνακύπτει κάθε φοράν, ὡς σπαρακτικὴ κραυγὴ ἀγωνίας, ὡς ἀπελπιστικὴ ἀντίφασις εἰς τὰς μεγαλειώδεις πραγματώσεις, ὡς ἀντινομία φοβερὰ δραματική. Καὶ δὲν εἶναι ἐρώτημα αὐθαίρετον. Ἔχει ἐξήγησιν καὶ δύναμιν ἀνθρωπίνην. Ἔχει πάθος καὶ δόνηνηοιν ψυχῆς. Διατὶ ἄραγε; Διατί καὶ τώρα τὸ κενόν;

Ἡ Ἐπιστήμη καλλιεργεῖ τὸν νοῦν καὶ ἐμμέσως τὴν ψυχήν. Μήπως ὅμως εἰς αὐτὴν θὰ ἔπρεπε νὰ δοθῇ τὸ προβάδισμα; Μήπως εἰς αὐτὴν θὰ ἔπρεπε νὰ συγκεντρωθῇ ἡ προσοχή; Δὲν παίει ἀσφαλῶς ἡ Πίστις, διότι διστάζουν εἰς πλήρη ἀφοσίωσιν οἱ πιστοί. Αὐτὴ προσφέρει τὴν κλεῖδα ὅλων τῶν προβλημάτων. Ὑποδεικνύει τὸν τρόπον ἀντιμετωπίσεώς των. Ἀνοίγει ὁρίζοντας. Ἀπόκειται εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτὴν πλησιέστερα. Καὶ νὰ ἀξιοποιήσῃ τὰ διδάγματά της. Χρειάζεται ἡ Ἀνάστασις νὰ συντελεσθῇ καὶ εἰς τὰς ψυχάς. Καὶ τότε τὰ ἐπιτεύγματα τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ θὰ ἀποκτήσουν ἀξίαν πραγματικήν.

ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

Η ΠΑΣΧΑΛΙΑ

Σήμερα γιορτὴ μεγάλη, σήμερα Λαμπρή,
Σφάζουν σήμερα καὶ ψένουν φυλαγμέν' ἀρνιά,
Ράβουν καινούργια ρούχα καὶ στολίζονται.
Κι' ὅθε ἀπαντηθοῦν φιλιοῦνται κι' ἀγκαλιάζονται.
Σήμερα στὰ μεσοχώρια ὅλα ἀστράφτουνε
Ἐμμορφάδες καὶ στολίδια, κι' ὅλ' ἀντιλαλοῦν
Ἀπὸ τὰ γλυκὰ τραγούδια ποὺ χορεύουνε.
Ροβολοῦν τὰ παλληκάρια, λεβεντόπαιδα
Μ' ἄρματ' ἀργυρᾶ στὴ μέση καὶ μὲ χαϊμαλιά,
Ροβολοῦν κι' οἱ μαυρομμάτες, ροῦσες κι' ἤμορφες,
Λυγερὲς σὰν κυπαρίσσια. σὰν μηλιὲς γλυκειές,
Σὰν Ξωθιὲς καὶ σὰν Νεράϊδες, ποὺ λαμποκοπᾶν
Στὸ λαχοῦρι, στὸ μετάξι καὶ στὸ μάλαμα.
Πιάνοντ' ὅλοι χέρι—χέρι. Τὰ τραγούδια τους
Καὶ τὲς πέτρες ζωντανεύουν. Γύρω οἱ γέροντες
Καθισμένοι ἀράδα—ἀράδα τοὺς κυττάζουνε
Καὶ γλυκὰ τοὺς καμαρώνουν καὶ κρυφὰ κρυφὰ
Ζευγαρώνουν κάθε νιὸ μὲ κάθε κόρη τους.
Κι' ὁ χορὸς καὶ τὸ τραγοῦδι πᾶν ἀδιάκοπα.
Λυγερὲς καὶ παλληκάρια σειοῦνται καὶ λυγοῦν
Καὶ στοὺς κύκλους ὁποὺ πλέκουν ἀγνατεύονται
Καὶ κρυφὰ γλυκοτηριοῦνται καὶ γνωρίζονται,
Κάθε κόρη τὸν καλό της, κάθε νιὸς τὴ νιά,
Ὅλες οἱ ματιὲς ταιριάζουν, κι' ὅλες οἱ καρδιὲς
Ὥρα μ' ὥρα ζευγαρώνουν καὶ κρυφομιλοῦν.
Κι' ὁ χορὸς καὶ τὸ τραγοῦδι πᾶν στρωτὰ—στρωτά.
Ἄξαφνα καινούργια λάμψη γύρου χύνεται,
Σιέται τοῦ χωριοῦ τὸ πλῆθος, κυματίζεται,
Καὶ σὰν σύγνεφο μεριάζει καὶ ξανοίγεται
Ποὺ περνάει λαμπροντυμένο τ' ἀστραπόβροντο,
Καὶ διαβαίνει ἀνάμεσά του κι' ὅλο χαιρετᾶ
Λυγερὴ καμαρωμένη καὶ περίμορφη.
Ἡ περίσσια ἡ ἐμορφιά της, τὰ ξανθὰ μαλλιά,
Τὰ ὁλογάλανα τά' μάτια, τὸ περπάτημα,
Οἱ χρυσὲς οἱ τραχηλιές της καὶ τὸ μάλαμα
Χύνουνε στὸ χοροστάσι λάμψη ξαφνική.
Ἄλλοι λέν: ἡ Δημοπούλα, ἡ Μήτρω ἡ ἔμορφη,
Πῆρε πρόσωπο τὸν ἥλιο, τ' ἄστρα μάτια της.
Κι' ἄλλοι: πῆρε τὸ φεγγάρι, τὸν αὐγερινό.
—Ἀχ! κ' ἐγὼ λεβέντης νάμουν, χωριατόπουλο,
Νὰ μὲ παίρνουν στὸ χορό τους καὶ νὰ χόρευα,
Στὸ πλευρὸ τῆς Δημοπούλας τῆς περίμορφης!

ΚΩΣΤΑΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ

ΕΠΙ ΤΗ ΛΑΜΠΡΟΦΟΡΩ ΗΜΕΡΑ

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Τοῦ καθηγητοῦ κ. **ΔΗΜ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ**

Ἀπὸ τὴν πλουσίαν καὶ δαψιλῆ πνευματικὴν τράπεζαν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, ἐγεύθησαν καὶ θὰ γεύωνται διὰ τῶν αἰώνων οἱ χριστιανικοὶ λαοὶ τοὺς αἰωνίους καρπούς. Τὰ πρῶτα ἐκλήθη καὶ καλεῖται νὰ φέρῃ τὸ Ἔθνος τὸ ἑλληνικὸν εἰς τὴν Μεγάλην Τράπεζαν ὡς ἐπίλεκτος συνδαιτυμών.

Θεσπεσία γλῶσσα ἡ Ἑλληνική, πρώτη καλεῖται διὰ νὰ διατυπώσῃ θείας ἀληθείας. Εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτήν, ποὺ εἶναι ἀξία νὰ λαλῆται καὶ ὑπὸ τῶν Θεῶν ἀκόμη, κατὰ τὸν φιλόσοφον Κικέρωνα, τὸ Πάθος καί ἡ Ἀνάστασις ἀναπαρεστάθη ὑπὸ τῶν θεοπνεύστων Εὐαγγελιστῶν. Ἡ γλῶσσα τοῦ Πλάτωνος προσλαμβάνεται εἰς τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους. Καὶ μὲ τὴν γλῶσσαν τοῦ Ἀριστοτέλους ἑρμηνεύονται τὰ ὑψηλὰ δόγματα τῆς Νέας Θρησκείας.

Τῆς Ἀναστάστεως τὸ θεῖον φῶς καὶ ἡ ἀνέσπερος αἴγλη εἰς θριάμβου καὶ ἀναδείξεως δρόμον κατευθύνει τοῦ φθίνοντος Ἑλληνισμοῦ τὴν πορείαν. Καὶ ἐνῷ ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς παρακμῆς ἀπασχολεῖται κατὰ τὸν ἱστορικὸν μέ «ψιττακοῦ καὶ μυίας ἐγκώμιον», ἀναγεννᾶται καὶ ἀναπλάσσεται ἀπὸ τὴν διαυγῆ πηγὴν τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἀναστάντος, διὰ νὰ χαράξῃ τὴν νέαν ἔνδοξον εἰς τὸ Βυζάντιον πορείαν του.

Ἡ ὑπάρχουσα μεταφυσικὴ ἀγωνιᾶ καὶ ἡ ἀναζήτησις τῆς ἀληθείας «τί ἐστὶν ἀλήθεια;» εἰς τὸ πνεῦμα τὸ εὔστροφον τῶν Ἑλλήνων εὑρίσκει τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Παύλου «τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐκείνου ἐσώθημεν».

Ἡ πορεία τοῦ Βυζαντινοῦ Ἑλληνισμοῦ καταυγάζεται ἀπὸ τὸν φωτεινὸν πόλον τῆς Ἀναστάσεως.

Καὶ ἔτσι μέσα εἰς τὴν ἱστορίαν συνετελέσθη διὰ τὸν ἑλληνισμὸν το θαῦμα τῆς ἀναπλάσεως καὶ ἀναστάσεώς του. Ἐπραγματοποιήθη ἐκεῖνο τοῦ Εὐαγγελίου: «Ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα».

Ἡ χιλιόχρονος λάμψις τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας εἶναι ἡ προβολὴ τοῦ μηνύματος τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. «Ἔτσι, κατὰ τὸν ἱστορικὸν Ἑλληνισμὸς καὶ Χριστιανισμὸς εὑρίσκουν τὴν ἁρμονικωτέραν σύνθεσίν των καὶ ἐκδήλωσιν, ἐνῶ ἐκ παραλλήλου ἡ ὅλη ζωὴ τοῦ μεγάλου βυζαντινοῦ κράτους,

2. ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν 4ην σελίδα

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Ο ΠΑΣΧΑΛΙΝΟΣ ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΕΙΣ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΜΕΤΕΠΕΙΤΑ ΠΕΡΙΟΔΟΝ

Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς γνωστοτέρους ξένους περιηγητὰς, ποὺ ἐφθασαν, εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀφοῦ ἤρχισεν ὁ πόλεμος τῆς Ἀνεξαρτησίας τοῦ Εἰκοσιένα, ἔδωσαν, εἰς τὰς ἐντυπώσεις των, ζωντανὰ χρώματα τοῦ Πασχαλινοῦ ἑορτασμοῦ κατὰ τὰ χρόνια τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τὰ μετέπειτα.

Αὐτὸς ὁ ἑορτασμὸς προϋπῆρξε, βέβαια. ἀνεπίσημος κατὰ τοὺς τέσσαρας αἰῶνας τῆς Τουρκοκρατίας, ὑπὸ τοὺς εὐνοήτους περιορισμούς. Ἀλλ' ὁ ἐπίσημος καὶ ζωηρὸς ἑορτασμὸς τοῦ Πάσχα, εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἤρχισε κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Ἀγῶνος. Καὶ συγκεκριμένως, ἀπὸ τοῦ 1825, εἰς τὸ Ναύπλιον, ὅπου ὑπῆρχεν ἡ ἕδρα τῆς Κυβερνήσεως καὶ αἱ κεντρικαὶ ἀρχαὶ τῆς ἐπαναστατημένης Ἑλλάδος.

Δύο ἀπὸ τοὺς ἐπιφανεστέρους περιηγητὰς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δίδουν, μέ τὰς ἀναμνήσεις των, τὰς ζωηροτέρας περιγραφὰς τοῦ Πασχαλινοῦ